

SALV

Strategische Adviesraad
voor
Landbouw en Visserij

ADVIES

Ontwerprapporten Kaderrichtlijn Mariene Strategie

SALV, 29 mei 2012 (nr. 2012-07)

Contactpersoon SALV: Dirk Van Guyze

1 Inleiding

Van 1 april tot en met 30 mei 2012 organiseert de federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een openbare raadpleging over 3 ontwerp rapporten:

- initiële beoordeling voor de Belgische mariene wateren;
- omschrijving van de goede milieutoestand & vaststelling van de milieudoelen voor de Belgische mariene wateren;
- socio-economische analyse van het gebruik van de Belgische mariene wateren en de aan de aantasting van het mariene milieu verbonden kosten

Deze ontwerp rapporten kaderen in de uitvoering van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie, welke de EU lidstaten verplicht om mariene strategieën uit te werken en te implementeren waarmee uiterlijk in 2020 een goede milieutoestand voor alle Europese zeeën kan worden bereikt of onderhouden. Ze zijn terug te vinden via de website van de FOD¹. De openbare raadpleging komt voort uit het Verdrag van Aarhus², dat de burger recht geeft op inspraak over het milieu.

De Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV heeft op 17 april 2012 Saskia Van Gaever van de dienst Marien Milieu uitgenodigd om toelichting te geven bij de kaderrichtlijn en de 3 ontwerp rapporten en besliste vervolgens om opmerkingen van de leden op deze rapporten te bundelen in de vorm van een advies.

Tijdens de zitting van de TWV op 24 mei 2012 werd het ontwerp advies besproken en na een laatste schriftelijke ronde op 29 mei 2012 door de TWV goedgekeurd. In overeenstemming met het huishoudelijk reglement werd het advies door de SALV op dezelfde datum bekrachtigd.

Conform de bepalingen van artikel 4, §4 van het SALV-decreet van 06 juli 2007, maakt de SALV dit advies ook over aan minister Vande Lanotte, Vice-Eerste Minister en Minister van Economie, Consumenten en Noordzee, bevoegd voor marien milieu en mariene mobiliteit.

Piet Vanthemsche
Voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
Voorzitter TWV

---

¹<http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/Inspectionandenvironmentalrigh/Environmentalrights/PublicConsultations/index.htm>

²<http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/Inspectionandenvironmentalrigh/Environmentalrights/Aarhusconvention/index.htm>

2 Krachtlijnen

De Raad merkt op dat in de rapporten geen gebruik wordt gemaakt van recent cijfermateriaal uit 2010 en 2011 (onder andere voor de visprijzen in Belgische havens). Dit materiaal is volgens de Raad nochtans beschikbaar, bijvoorbeeld bij de federale overheidsdienst Economie.

De Raad verwijst naar de zware investeringen die sinds 2008-2009 werden gedaan in zowel onderzoek als uitvoering van SumWing, eco-roll beam, rolsloffen,...hetgeen de impact op de bodem van de boomkorvisserij heeft verminderd. SumWing en vleugelrol gaan uit van een vleugelprofiel dat door het water zweeft en bijna geen bodemimpact heeft. Rolsloffen rollen over de bodem zodat ook daar de impact wordt beperkt.

De Raad verduidelijkt dat 75% van het plastic in de Noordzee afkomstig is uit de Atlantische Oceaan en met stromingen wordt meegevoerd.

De Raad geeft aan dat ook de commerciële soorten met een lage economische waarde (bijvoorbeeld schelvis, wijting) worden aangeland en aldus niet als ongewenste bijvangst gerekend zoals in de studie wordt aangegeven.

De Raad verduidelijkt dat de gemiddelde visprijs in België hoger ligt dan bijvoorbeeld in Nederland door het groter aandeel van tong (duurdere vissoort) in het totaal van de aangelande vis.

De Raad erkent het belang van de criteria voor de bepaling van de descriptor 3 over *Commerciële geëxploiteerde soorten vis en schaal- en schelpdieren* maar wijst ook op een mogelijk discrepantie in tijdslijnen. Zo moeten de definitieve descriptoren tegen 15 juli 2012 bepaald worden. Voor descriptor 3 is het echter wenselijk om de timing van het GVB te volgen (waarvan de goedkeuring tegen 1 januari 2013 wordt voorzien).

3 Situering

3.1 Inhoud Kaderrichtlijn Mariene Strategie

Het algemene doel van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie³ is het vaststellen van een kader waarbinnen de lidstaten de nodige maatregelen nemen om uiterlijk in 2020, voor alle zeeën die vallen onder de rechtsbevoegdheid van de lidstaten (tot 200 zeemijl van de kust) een goede milieutoestand van het mariene milieu te bereiken of te behouden.

De lidstaten moeten de ecologische staat van hun wateren en de invloed van menselijke activiteiten beoordelen. Deze beoordeling omvat:

- een analyse van de essentiële kenmerken van deze wateren (fysische en chemische kenmerken, habitattypes, dieren- en plantenpopulaties, ...);
- een analyse van de belangrijkste gevolgen en belastende factoren, met name ten gevolge van menselijke activiteiten die de eigenschappen van de wateren beïnvloeden;
- een economische en sociale analyse van het gebruik van deze wateren en de kosten van de verslechtering van de toestand van het mariene milieu.

Vervolgens moeten de lidstaten de goede milieutoestand van de wateren bepalen. Hierbij moet onder andere rekening gehouden worden met de biologische diversiteit, de aanwezigheid van niet-inheemse soorten, de gezondheidstoestand van de visbestanden, de voedselketens, eutrofiëring, verandering van de hydrografische omstandigheden, de hoeveelheid afval en geluidshinder.

Volgens artikel 2, lid 4 van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie wordt 'Goede milieutoestand' gedefinieerd als *de milieutoestand van de mariene wateren wanneer deze tot ecologisch verscheiden en dynamische oceanen en zeeën leiden die schoon, gezond en gelet op hun intrinsieke omstandigheden productief zijn, en wanneer het gebruik van het mariene milieu op een duurzaam niveau is, aldus het potentieel voor gebruik en activiteiten door de huidige en toekomstige generaties veilig stellend.*

Op basis van de evaluatie van de wateren stellen de lidstaten doelstellingen en indicatoren vast om deze goede milieutoestand te bereiken. Deze doelstellingen moeten met name meetbaar zijn, met elkaar samenhangen binnen dezelfde maritieme regio of subregio en aan een realisatietermijn verbonden zijn.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken, stellen de lidstaten een operationeel programma op. De maatregelen dienen te worden uitgewerkt met inachtneming van hun economische en sociale gevolgen. De lidstaten moeten de redenen aangeven waarom enkele van deze maatregelen niet kunnen worden gerealiseerd (optreden of niet-optreden van een andere staat, overmacht, enzovoort). Voor hun tenuitvoerlegging moeten de maatregelen die door de staten zijn vastgesteld aan effectbeoordelingen en kosten-batenanalyses worden onderworpen.

De lidstaten moeten eveneens gecoördineerde bewakingsprogramma's opstellen om de staat van de wateren waarvoor ze verantwoordelijk zijn en de realisatie van hun doelstellingen op gezette tijden te evalueren.

De elementen van de strategieën worden om de zes jaar herzien en elke drie jaar worden er voortgangsverslagen opgesteld.

---

³ [Richtlijn 2008/56/EG](#) van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Publicatieblad L 164 van 25 juni 2008). Veelal wordt de afkorting MSFD (Marine Strategy Framework Directive) gebruikt.

De verdere uitvoering van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie staat omschreven in de Algemene Beleidsnota Marien Milieu en in de Beleidsplannen mariene beschermde gebieden in het Belgische deel van de Noordzee⁴, beide documenten van de federale overheid. Deze laatste stelde de volgende timing voor de implementatie van de kaderrichtlijn voorop:

- juni 2010: Omzetting van de richtlijn in federale wetgeving.
- juli 2012: Initiële beoordeling van de huidige milieutoestand en de milieueffecten van de menselijke activiteiten. De vastlegging van de omschrijving van “goede milieutoestand” en de vaststelling van een reeks milieudoelen.
- juli 2013: Programma van ruimtelijke beschermingsmaatregelen met betrekking tot Natura 2000 gebieden.

De Kaderrichtlijn heeft een rechtstreekse invloed op het Gemeenschappelijk Visserijbeleid: *“Het gemeenschappelijk visserijbeleid dient, ook in de toekomstige hervormingen ervan, rekening te houden met de milieueffecten van de visserij en met de doelstellingen van deze richtlijn.” (overwegende 40).*

Overweging (8) van het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid (COM(2011) 425 def) legt het verband met de Kaderrichtlijn Mariene Strategie: *“Het gemeenschappelijk visserijbeleid moet ertoe bijdragen dat het mariene milieu wordt beschermd en dat met name uiterlijk in 2020 een goede milieutoestand wordt bereikt, zoals is vastgesteld in artikel 1, lid 1, van Richtlijn 2008/56/EG ...”*

3.2 Implementatie Kaderrichtlijn Mariene Strategie

De Kaderrichtlijn Mariene Strategie, voorbereid sinds 2002 en voorgesteld en goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad op 17 juni 2008 vormt een aanvulling op het Europese richtlijnen voor de instandhouding van het mariene milieu, met name de Habitatrichtlijn⁵ en Vogelrichtlijn⁶, en de recentere Kaderrichtlijn Water⁷, die van toepassing is op de binnen- en kustwateren die zich op minder dan één zeemijl van de kust bevinden.

De Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, DG Leefmilieu, is verantwoordelijk voor de concrete implementatie van deze richtlijn.

De omzetting van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie gebeurde door België in een eerste stap door middel van het koninklijk besluit van 23 juni 2010 betreffende de mariene strategie voor de Belgische zeegebieden⁸. Hierin werd het DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (dienst Marien Milieu) als coördinator op administratief niveau aangeduid.

De verdere implementatie van deze richtlijn gebeurt in 2 fasen: de voorbereidende fase tot 2015, en de uitvoerende fase vanaf 2016. Tegen juli 2012 moet elke EU lidstaat conform de Richtlijn drie rapporten opstellen: (1) een initiële beoordeling van de staat van het mariene milieu, inclusief een socio-economische analyse van de gebruikers ervan (Art. 8), (2) een omschrijving van de goede milieutoestand (Art. 9), en (3) een omschrijving van milieudoelen en bijhorende indicatoren (Art. 10).

Van 1 april tot en met 30 mei 2012 organiseert de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu hierover een openbare raadpleging.

---

⁴ http://www.health.belgium.be/filestore/17946704/BELEIDSPLAN_25%20JULI_2009-FINAL_17946704_nl.pdf

⁵ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna

⁶ Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand

⁷ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

⁸ Koninklijk besluit van 23 juni 2010 betreffende de mariene strategie voor Belgische zeegebieden (Staatblad van 13 juli 2010).

- Initiële beoordeling voor de Belgische mariene wateren

De Lidstaten voeren in toepassing van artikel 8, lid 1a en 1b, van de Kaderrichtlijn voor elke mariene regio of subregio een initiële beoordeling van hun mariene wateren uit. Deze beoordeling omvat een analyse van de essentiële kenmerken en eigenschappen van de huidige milieutoestand en een analyse van de overheersende belastende en beïnvloedende factoren die inwerken op de milieutoestand van de wateren.

- Socio-economische analyse van het gebruik van de Belgische mariene wateren en de aan de aantasting van het mariene milieu verbonden kosten

Conform artikel 8, lid 1, c) van de Kaderrichtlijn voeren de lidstaten een economische en sociale analyse uit van het gebruik van de wateren en de aan de aantasting van het mariene milieu verbonden kosten.

- Omschrijving van de Goede Milieutoestand en vaststelling van de Milieudoelen

In toepassing van artikel 9 van de Kaderrichtlijn stellen de lidstaten een reeks kenmerken van een goede milieutoestand vast op basis van in de richtlijn als bijlage I opgenomen kwalitatief beschrijvende elementen. Het gaat om 11 descriptor, waaronder biologische diversiteit, commercieel geëxploiteerde soorten vis, schaal- en schelpdieren (descriptor nr. 3), eutrofiëring, vervuilende stoffen, zwerfvuil op zee,... De richtlijn stelt *Om de kenmerken van een goede milieutoestand van een mariene regio of subregio te omschrijven, houden de lidstaten rekening met elke van de in de bijlage opgenomen kwalitatief beschrijvende elementen, teneinde na te gaan welke van die beschrijvende elementen moeten worden gebruikt om de goede milieutoestand voor de mariene regio of subregio vast te stellen. Wanneer een lidstaat het niet passend vindt een of meer van deze beschrijvende elementen te gebruiken, verschaft hij de Commissie een motivering.*

In artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 23 juni 2010 wordt gesteld dat de 3 rapporten tegen 15 juli 2012 beschikbaar moeten zijn.

Bij het tot stand komen van deze ontwerprapporten werden stakeholders, experts en beleidsmakers intensief betrokken door middel van interactieve workshops en overlegvergaderingen. Met een openbare raadpleging wenst de Dienst Marien Milieu nogmaals alle geïnteresseerden de mogelijkheid te bieden om de ontwerprapporten te evalueren.

De SALV gaat in op de mogelijkheid die wordt geboden door de Dienst Marien Milieu om opmerkingen over deze ontwerprapporten te bundelen in de vorm van een advies.

4 Advies

4.1. Algemeen

De SALV neemt akte van de drie ontwerprapporten in toepassing van de artikels 8 en 9 van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie. De Raad merkt daarbij wel op dat in de rapporten geen gebruik wordt gemaakt van recent cijfermateriaal uit 2010 en 2011 (onder andere voor de visprijzen in Belgische havens). Dit materiaal is volgens de Raad nochtans beschikbaar, bijvoorbeeld bij de federale overheidsdienst Economie⁹.

4.2. Rapporten

4.1.1 Initiële beoordeling voor de Belgische mariene wateren

---

⁹ <http://statbel.fgov.be/nl/statistiek/cijfers/economie/landbouw/zeeverij>

Visserijactiviteiten (3.2.1)

Volgens het ontwerprapport heeft boomkorvisserij vooral een sterk significante impact op de zeebodem door de hoge intensiteit van interactie en niet door de beviste oppervlakte (Løkkeborg 2005; Polet et al. 2010).

De Raad nuanceert dit door te verwijzen naar de zware investeringen die sinds 2008-2009 werden gedaan in zowel onderzoek als uitvoering van SumWing, eco-roll beam, rolsloffen,...hetgeen de impact op de bodem heeft verminderd. SumWing en vleugelrol gaan uit van een vleugelprofiel dat door het water zweeft en daardoor een sterk verminderde bodemimpact heeft. Rolsloffen rollen over de bodem zodat ook daar de impact wordt beperkt.

Zwerfvuil op zee(3.3.2)

Het ontwerp rapport stelt *Hoewel er ook in de herkomst van het afval grote variatie optreedt, blijkt toch dat de scheepvaart (visserij en commercieel) een groot aandeel heeft. Nylon netten waren het meest aangetroffen voorwerpen op Belgische stranden.* De SALV wenst hier echter te verduidelijken dat in het Belgisch deel van de Noordzee geen nylon netten meer worden gebruikt. Nylon krimpt immers wanneer het in zeewater ligt. Een nylon net dat frequent onder water ligt kan niet worden gebruikt omdat er veranderingen optreden bij de maaswijdte en lengte bij drogen. Sleepnetten zijn gemaakt uit multifilament (meerdere vezels) en worden dagelijks onderzocht op slijtage, krimpen en treksterkte.

De Raad merkt ook op dat 75% van het plastic in de Noordzee afkomstig is uit de Atlantische Oceaan en met stromingen wordt meegevoerd. Dit leidt er onder andere toe dat bij slechte weersomstandigheden veel afval mee wordt opgevist.

Selectieve onttrekking van soorten en bijvangst (3.6.3)

In het verslag wordt gesteld *Naast de aangelande vis worden ook heel wat niet-vermarktbare levende organismen en afval opgevist. Deze bijvangst omvat:*

- ondermaatse commerciële vissoorten (bvb. kleine schol en kabeljauw in boomkorvisserij),
- commerciële vis die niet mag worden aangeland als gevolg van quota beperkingen (bvb. kabeljauw na opvissen van kabeljauw quotum),
- commerciële soorten met een lage economische waarde (bvb. schelvis, heek, wijting),
- niet commerciële vissoorten en ongewervelden,
- zeezoogdieren en zeevogels,
- afval.

Ongewenste bijvangsten vormen een last voor zowel de visser als het natuurlijk milieu. De verwerking van de vangst duurt langer en door bijvangsten zoals zeesterren of stenen, wordt de vangst vaak beschadigd. Belangrijker nog is dat de vangst van ondermaatse vis bijdraagt aan de overbevissing en schade toebrengt aan het bodemleven.

De Raad merkt op dat de commerciële soorten met een lage economische waarde (bijvoorbeeld schelvis, wijting) wel degelijk worden aangeland ¹⁰) en aldus niet als ongewenste bijvangst gerekend mogen worden zoals in de studie wordt aangegeven. Daarnaast merkt de Raad op dat ongewenste bijvangsten per definitie niet verloren zijn en verwijst daarbij naar zijn advies over het GVB vanaf 2013¹¹. Daarin wordt gesteld *Volgens de SALV ligt de focus in de Commissievoorstellen echter te weinig op het vermijden van ongewenste bijvangsten. Via een aanlandingsverplichting zal namelijk*

---

¹⁰ Statistieken marktsituatie departement LV tonen dat schelvis en wijting wel degelijk worden aangevoerd: <http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=216>

¹¹ http://www.salv.be/salv/Libraries/Documenten/SALV_2011_12_19_advies_def_1.sflb.ashx

alles wat bovengehaald wordt, effectief uit de oorspronkelijke habitat verwijderd worden, terwijl bij eventuele teruggooi van ongewenste bijvangsten er mogelijks overlevingskansen zijn¹².

In deze alinea over selectieve onttrekking van soorten en bijvangsten wordt enkel melding gemaakt van de boomkorvisserij. De Raad vraagt zich af waarom enkel deze vorm van visserij wordt vermeld en in een negatief daglicht wordt geplaatst, terwijl andere vormen van visserijtechnieken ook een afdruk nalaten in het ecosysteem. De ongewenste bijvangst bijvoorbeeld van zeezoogdieren en zeevogels, is in de boomkorvisserij zo goed als nihil. Wat betreft andere visserijen zoals het gebruik van warrelnetten of het elektrisch vissen (pulskor) is dus ook nog verder onderzoek nodig.

Conclusies (4)

Bij de conclusie van het rapport over de *Initiële beoordeling voor de Belgische mariene wateren* wordt vermeld dat *de kwaliteit van het mariene milieu een heikele zaak is die verder moet reiken dan het oordeel van individuele experts. Gekwantificeerde criteria zijn nodig om vast te leggen wat aanvaardbaar is en wat niet. Dit dient te berusten op wetenschappelijke gegronde argumenten, maatschappelijke aanvaardbaarheid en politieke wil.*

Het beleid wordt gevormd op basis van wetenschappelijke data maar volgens de Raad is de wetenschappelijke kennis veelal zeer beperkt door een gebrek aan data.

4.1.2 Socio-economische analyse van het gebruik van de Belgische mariene wateren en de aan de aantasting van het mariene milieu verbonden kosten

Beschrijving van de sector (5.1)

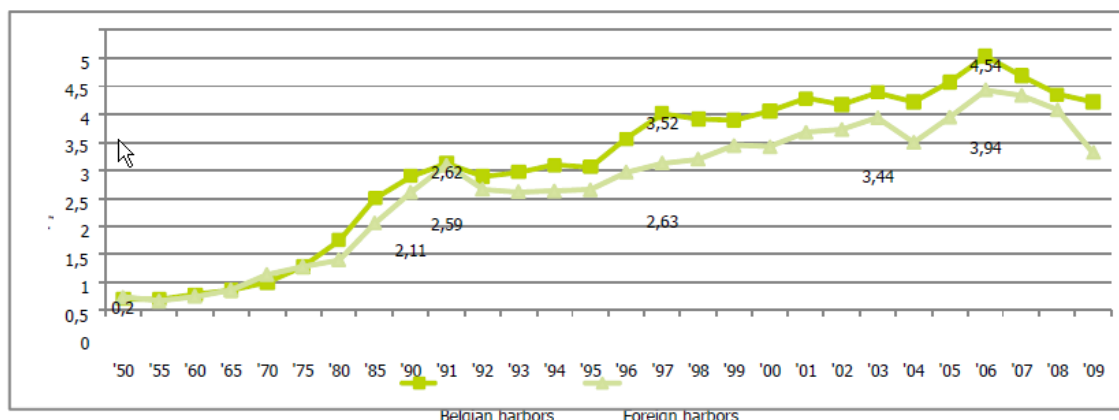
Het groot vlootsegment (GVS) wordt in de socio-economische analyse verder onderverdeeld in grote boomkorren met een motorvermogen van 662 kW of meer en andere grote vaartuigen met een motorvermogen tussen 221 kW en 662 kW. De Raad vraagt zich af waarom het GVS op deze wijze verder werd onderverdeeld. Tevens is het zo dat Eurokotters¹³ en het GVS niet per se uitgerust zijn met de boomkor. Fly-shooting, SumWing, eco-roll beam, outrigger zijn type visserijen die door de segmenten wordt beoefend.

In afbeelding 5-5 wordt aangegeven dat de visprijzen in de Belgische havens hoger liggen dan in de buitenlandse havens. De Raad merkt hier op dat het feit dat de gemiddelde visprijs in België hoger ligt, komt door het groter aandeel van tong (duurdere vissoort) in het totaal van de aangelande vis.

---

¹² Afhankelijk van verschillende factoren. Bijvoorbeeld voor pladijs is er sprake van 65% overlevingskansen bij teruggooi. (Bron: Desender, M. 2010. Mortality of discarded fish and invertebrates in beam trawl fisheries. MSc. Thesis. Ghent University; Faculty of Science: Ghent, Belgium. 42pp.)

¹³ Vissersvaartuigen waarmee in Europese wateren wordt gevist, maximaal vermogen 221kW

Afbeelding 5-5: Gemiddelde visprijs in Belgische en buitenlandse havens (1950-2009)

(Vlaamse Overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid, Zeevisserij, 2009, p. 37)

Besomming (5.2)

Wat betreft het brandstofverbruik voor vissersvaartuigen stelt het verslag *Grote boomkorren verbruiken 4500-6000 liter per 24 uur*. De Raad merkt hier op dat het brandstofverbruik voor grote vaartuigen de laatste jaren echter gedaald is tot 2500-4500 liter per etmaal, als gevolg van kleinere netten, minder krachtigere motoren, gebruik van vleugelprofielen en/of lichter vistuig algemeen en door een betere focus op een evenwicht tussen productie en brandstofverbruik.

4.1.3 Omschrijving van de Goede Milieutoestand & vaststelling van Milieudoelen

Bijlage I van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie lijst 11 kwantitatieve descriptoren (beschrijvende elementen) op die gebruikt worden voor het vaststellen van een reeks kenmerken van de goede milieutoestand. Een aantal van deze beschrijvende elementen hebben betrekking op de algemene toestand van het marien milieu (bijvoorbeeld descriptoren 1, 4 en 6 betreffende biodiversiteit, voedselketens en integriteit van de zeebodem). De andere descriptoren houden eerder verband met specifieke druk/en of impact van menselijke activiteiten op het mariene milieu.

Beschrijvend element 3. Commercieel geëxploiteerde soorten vis en schaal- en schelpdieren

Voor de praktische implementatie van dit beschrijvend element uit de kaderrichtlijn verwijst de Europese Commissie naar evaluatiecriteria in het Besluit 2010/477/EU van de Commissie van 1 september 2010 tot vaststelling van criteria en methodologische standaarden inzake goede milieutoestand van mariene wateren¹⁴. De criteria voor het beschrijvend element 3 zijn:

- niveau van belasting van de visserijactiviteit;
- voortplantingsvermogen van het bestand;
- leeftijd en omvang van de populatie;

Niveau van belasting van de vissersactiviteit

De goede milieutoestand (artikel 9 van de kaderrichtlijn Mariene Strategie) van commercieel geëxploiteerde soorten vis, schaal- en schelpdieren wordt bereikt als de visserijsterfte lager ligt dan F_{msy} ¹⁵. Als deze drempel niet gekend is, moet er een voorzorgsniveau worden ingesteld waaronder gevist wordt.

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:232:0014:0024:NL:PDF>

¹⁵ F_{msy} : visserijsterfte bij 'maximum sustainable yield' (MSY) (maximaal duurzame opbrengst)

De Raad verwijst naar zijn advies over het GVB vanaf 2013 waarbij is gesteld dat in 2015 het bereiken van een MSY per visbestand in de gemengde visserij niet mogelijk is. De Raad herhaalt daarom zijn standpunt *De Raad is van mening dat het momenteel niet haalbaar is in de praktijk om in een systeem met een gemengde visserij tegen 2015 een MSY per visbestand te bereiken, gezien de grote mate van afhankelijkheid tussen de bestanden onderling en de mate waarin de bestanden een voedselbron zijn voor de verschillende vissoorten.*

De EC heeft aan ICES¹⁶ de vraag gesteld verder te onderzoeken of het MSY-principe kan worden toegepast per "métier"¹⁷. Een 'métier' wordt bepaald door een combinatie van 4 factoren (gebied, periode, doelsoort en vaartuig). Per trip kan een vissersvaartuig maar 1 métier beoefenen. De combinatie van doelsoort¹⁸ met vaartuig geeft een 10-tal verschillende métiers die door de Belgische vaartuigen worden uitgeoefend. Dit in combinatie met visgebied en periode geeft het totaal aantal mogelijke métiers. De lidstaten rapporteren volgens het EU-Data Collection Framework (DCF)¹⁹ om basisgegevens aan de Europese Commissie te voorzien die op zijn beurt de status van de visbestanden en de visserijsector kan evalueren. De SALV vindt het nuttig om het resultaat van het ICES-onderzoek af te wachten alvorens een MSY per soort op te leggen.

De Raad erkent de bezorgdheid van de Europese Commissie dat nog veel visbestanden ver van de MSY-status verwijderd zijn, maar stelt ook dat de Vlaamse gemengde visserij al heel wat doelsoorten heeft die deze status bereikt hebben of er in de buurt komen (bijvoorbeeld pladijs in de Noordzee). Het zou niet correct zijn om die visserij dan te bestraffen op basis van soorten waarvoor er in veel gevallen zelfs nog geen wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn. Zoals naar voor gekomen tijdens het seminarie georganiseerd door het Belgisch voorzitterschap van de EU-Visserij Raad in november 2010, kan een samenwerking tussen visserij en wetenschap meehelpen aan het sneller bekomen van de gegevens die nodig zijn om de métier-MSY's te bepalen.

Voortplantingsvermogen van het bestand

In het Besluit van de Europese Commissie van 1 september 2010 is de primaire indicator voor het voortplantingsvermogen van een bestand de 'Paaibiomassa'²⁰. Volgens de EC wordt deze *geraamd op basis van passende beoordelingen op grond van analyses van de vangst naar leeftijd of naar lengte, alsmede op grond van aanvullende informatie.*

Als de paaibiomassa gelijk is of hoger dan de SBB_{MSY} (paaibiomassa die een maximaal duurzame opbrengst zou opleveren indien de visserijsterfte gelijk is aan F_{MSY}), dan verkeert het bestand volgens de EC in een goede milieutoestand.

Om dit te verduidelijken verwijst de Raad naar onderstaande grafiek uit het *Report on the ICES Advisory Committee, book 1*²¹, die de relatie tussen vissterfte (F), productie (Yield) en bestandsgrootte weergeeft.

---

¹⁶ ICES: International Council for the Exploration of the Sea

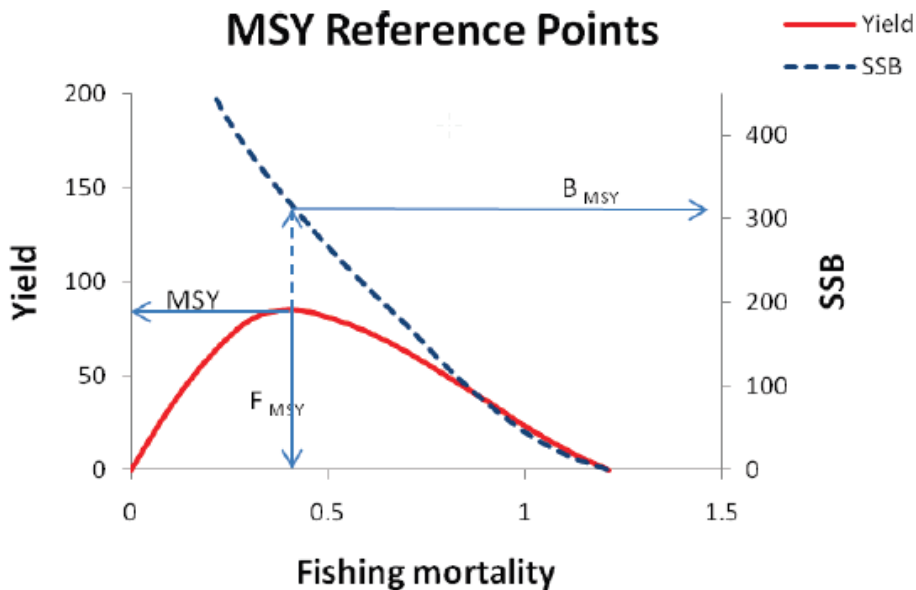
¹⁷ Métier : een geheel van visserijactiviteiten die gericht zijn op vergelijkbare (verzamelingen van) soorten, met behulp van vergelijkbaar vistuig, in dezelfde periode van het jaar en/of in hetzelfde gebied, en die een vergelijkbaar exploitatiepatroon hebben. (Besluit van de Commissie van 6 november 2008)

¹⁸ Voor Belgische vissers: tong en schol (hierop wordt gericht gevist) en kabeljauw (niet doelgericht)

¹⁹ Voorbeeld van een métier voor een Belgisch vaartuig (Noordzee): TBB(boomkor)_DEF(demersal)_70-99(maaswijde)_00(geen paneel)_<24meter. Bron: EU data collection framework (DCF), Report of the Regional Coordination Meeting for the North Sea and Eastern Arctic (RCM NS&EA)2010

²⁰ Engelse term : Spawning Stock Biomass (SSB)

²¹ <http://www.ices.dk/products/icesadvice/2011/ICES%20ADVICE%202011%20BOOK%201.pdf>

Example of a production versus fishing mortality (F) for a hypothetical fishery. SSB: Spawning-stock biomass.

De Raad onderschrijft het streven om de bestanden in de gemengde visserij tegen 2020 binnen de grenzen van SSB_{MSY} te brengen maar vraagt zich af of hiervoor wel voldoende wetenschappelijke kennis en data aanwezig zal zijn. De Raad vraagt meer aandacht te besteden aan onderzoek. Daarbij vraagt de SALV aan de wetenschappers om door samenwerking en interactie met de vissers de theoretische achtergrond zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de praktijk. Deze benadering zou volgens de SALV ook als een van de doelstellingen moeten worden opgenomen in de Kaderrichtlijn Mariene Strategie.

Leeftijd en omvang van de populatie

Volgens de EC worden gezonde bestanden gekenmerkt door een hoog percentage van oude, grote exemplaren. De geslachtsrijpheid is een belangrijk element voor het bereiken van de goede milieuconditie.

De Raad erkent dat ook dit criterium belangrijk is voor de bepaling van het beschrijvend element 3 en daarom dezelfde aandacht verdient als de overige 2.

De Raad wijst daarnaast ook op de discrepantie in tijdslijnen. Zo moeten de definitieve descriptoren, zoals ook aangegeven in het KB van 23 juni 2010 betreffende de mariene strategie voor Belgische zeegebieden, tegen 15 juli 2012 bepaald worden. Voor descriptor 3 is het echter wenselijk om de timing van het GVB te volgen (waarvan de goedkeuring wordt voorzien tegen 1 januari 2013). De Raad vreest dat door deze discrepantie een inconsistentie zou kunnen ontstaan tussen de doelen in het kader van de KMS en deze uit de voorstellen van het GVB voor wat betreft beschrijvend element 3 *Commercieel geëxporteerde vis en schaal- en schelpdieren*.